

Matlagningen håller ihop de boende i kollektivhuset Kupan. Här sitter från vänster Gustavo Fuentes, Tommy Woltz, Rolf Ericson, Eva Rehme, Eva Carlsson och Anna Neovius-Liljander på husets terrass och äter surströmming.
FOTO: ZEYNEP TAMBURACI

Gemenskapen i vardagen gör att människor trivs

Att bo i kollektivhus är att ha det bästa ur två världar – en egen lägenhet och 500 kvadratmeter för gemenskap med andra. Närbkontakten i vardagslivet och få hjälp av andra är några av fördelarna med att bo i kollektivhus.

AV MAJ STABERG DALMAN

Kollektivboende kan ha olika betydelse. I ett ”kollektiv” innebär det oftast att man bara har ett eget rum och delar gemensamma lokaler med andra. I ett kollektivhus har man en egen lägenhet men delar lokaler som matsal, snickeri, samlingslokal, gym, bastu och andra gemensamhetsytor med andra medlemmar.

Ulrika Egerö är ordförande i riksorganisationen Kollektivhus Nu. Boendeformen kollektivhus finns både som hyres- och bostadsrätt. Själv har Ulrika Egerö bott många år i kollektivhus – först 27 år i ett hus för alla åldrar: barnfamiljer, ensamstående och äldre. De senaste sju åren har hon bott i ett kollektivhus i Axelsberg för åldersgruppen 40+ utan hemmavarande barn.

– Fördelen är att vardagen underlättas när man bor i kollektivhus. Som att gå ned och äta i matsalen vid ett dukat bord – och kunna göra det varje dag om man så önskar. Det spar tid om du annars brukar laga middag från grunden hemma. Om du ofta köper färdigmat så spar du istället pengar. Och du kan få lägre boendekostnader och samtidigt

högre boendestandard genom att bo i en liten egen lägenhet och ha tillgång till alla gemensamma lokaler. I kollektivboendet i Axelsberg är de gemensamma lokalerna på 500 m².

DET SOM FRÄMST skapar trivseln och tryggheten i kollektivhuset är den enkla vardagsgemenskapen.

– Det som gör att vi känner trivsel och trygghet här är att det alltid finns folk i huset, som sitter och läser tidningen eller kanske lägger ett pussel i någon av de gemensamma lokalerna. Att vi känner varandra och tar hand om varandra. Våra gemensamma middagar tycker många om och att det är så enkelt att bara gå ned spontant och sätta sig vid ett bord.

De senaste tio åren har fler sökt sig till boendeformen och även intresset från bostadsbolagen att bygga kollektivhus ökar. Det finns två former av kollektivhus, eller som det också heter – kollektivboende: kollektivhus som är öppet för alla, och kollektivhus som är 40+ utan hemmavarande barn. Här är de flesta från 55 år och uppåt.

– I kollektivhusen för alla åldrar används de gemensamma

Kollektivhuset HSB Brf Kupan Älvsjö blev klar för inflyttning 1986 och har 52 lägenheter: tvåor, treor och fyror med kök.
FOTO: MAJ STABERG

lokalerna oftast mest av barnen. I de som är för 40+ finns många vuxna med gott om tid för vuxengemenskap, som daglig fikastund och studiecirklar.

LÅNG VÄNTETID FÖR HYRESLÄGENHET I KOLLEKTIVHUS. Väntetiden är oftast lång för att få plats i ett kollektivhus, i alla fall om det är en hyreslägenhet man är ute efter.

– Många kommer på först i åldern 65 – 70 år att de vill bo i kollektivhus och då kan de få stå i kö i många år innan en hyreslägenhet blir ledig. Men passar det för alla typer av människor att bo i kollektivhus?

– Kollektivhus passar för en klar majoritet, men inte för alla. Man måste vara kompromissvillig eftersom man ska komma överens om många saker, exempelvis de gemensamma lokalerna och många aktiviteter. Du måste också ha en viss tolerans för andras åsikter och kunna lyssna på andra. När det handlar om städning, som är en viktig del i boendet, måste man både kunna vara extra noggrann och samtidigt tolerant då det kan vara lite ostädad ibland, säger Ulrika Egerö.

BRF KUPAN I ÄLVSJÖ. Älvsjö ligger en mil söder om Stockholm och har upplevt en snabb expansion de senaste åren. Det byggs både flerbostadshus och kontorsbyggnader nära centrum. Vid Älvsjö station är det full aktivitet. Bara några hundra meter därifrån går man in i ett område och här råder lugnet själv förutom en och annan cyklist som far fram på cykelvägarna mellan husen.

– Kollektivhuset HSB Brf Kupan i Älvsjö blev klar för inflyttning 1986 och har 52 lägenheter uppdelat på tvåor, treor och fyror med kök.

För att organisera över 20 arbetsgrupper och funktioner har kollektivhuset Brf Kupan två styrelser, en kollektivhusstyrelse och en brf-styrelse. Det som ingår i de gemensamma utrymmena är matsal, kök, gym, bastu, ett par lekrum för barnen,

– Många kommer på först i åldern 65–70 år att de vill bo i kollektivhus och då kan de få stå i kö i många år innan en hyreslägenhet blir ledig, säger Ulrika Egerö ordförande i riksorganisationen Kollektivhus Nu.
FOTO: MAJ STABERG

– Man känner grannarna på ett annat sätt här än om man bor i en vanlig bostadsrätt, säger Rolf Ericson som bor i Brf Kupan i Älvsjö.
FOTO: MAJ STABERG

**Vi utlovar inte
mirakulösa
premiesänkningar**

Men vi erbjuder er:

- oberoende upphandling av er fastighetsförsäkring
- utförlig redovisning av föreningens försäkringsalternativ
- personlig service av dedikerade handläggare
- fri rådgivning i försäkrings- och skadefrågor
- fri tillgång till försäkringsjurister och ingenjörer specialiserade på bostadsrätt

Vi är er föreningens egna försäkringsexpert.

Utan att det kostar er något extra.

Ring 018-56 71 00 så berättar vi mer

Bolander & Co
FÖRSÄKRINGSRÅDGIVARE OCH SKADEKONSULTER

I målarateljén samlas ett gäng ofta för att utveckla sina konstnärliga talanger.
FOTO: MAJ STABERG

sällskapsrum, tv-rum och ytterligare några rum. Speciellt keramikverkstaden är populär. Den byggdes då huset var nytt, och kollektivets boende har för tredje gången haft tillfälle att gå en kurs med en professionell keramiklärare.

– Man känner grannarna på ett annat sätt här än om man bor i en vanlig bostadsrätt eller i ett radhusområde. Men det är inte som i filmen "Tillsammans" där ett gäng vuxna med barn delade allt i en stor villa, säger Rolf Ericson som bor här med sin fru Eva Rehme sedan åtta år tillbaka.

Filmen "Tillsammans" av Lukas Moodysson hade premiär i augusti 2000 och skildrar ett 70-talets kollektivboende. I Brf Kupan Älvsjö bor ett brett spektrum av personer i olika åldrar, ensamstående, gifta och sambos och antalet barn är i dagsläget runt 45 till antalet. Så det kan bli ganska livligt emellanåt men idag, en vanlig förmiddag mitt i veckan, är det lugnt. De flesta i kollektivhuset är på sina arbeten och barnen är i förskolan eller i skolan. Pandemin har också ställt till det. Därför är flera aktiviteter inställda, framför allt matlagningen och allt som hör till den sysslan, och som normalt är själva navet i kollektivboendet. Några personer tar med egen mat och äter tillsammans, men på coronaavstånd, i matsalen ett par dagar i veckan.

– Nu under pandemin äter de flesta hemma hos sig själv, men annars är det matlagningen som håller ihop oss. Det är de obligatoriska sysselsättningarna: matlagning och ta hand om disken samt att vi städar alla utrymmen själva. Städningen är uppdelad i olika städrområden.

ANTALET VUXNA I kollektivhuset är runt 70 personer. Ensamstående kvinnor med barn är några fler än i vanliga hus.

– Att bo i kollektivhus underlättar tillvaron för många ensamstående med barn. Det minskar stressen efter hämtning från förskolan, man slipper tänka på att handla och laga mat utan kan direkt gå och sätta sig till ett dukat bord varje vardag, säger Rolf Ericson som tycker det är trevligt med det breda spektrum av olika åldrar som finns här. Månadsavgiften är högre än i vanliga bostadsrättshus. Rolf Ericsson betalar cirka 5500 kronor i månaden för en tretrumslägenhet – men har då tillgång till 500 kvadratmeter extra yta.

– tio procent av den totala ytan i kollektivhuset är gemensam och den måste vi ju betala för. Men när man lämnar yrkeslivet tappar man en del av det sociala nätverket, men då har vi istället fått många tillfällen att hitta nya vänner här.

Att medelålders män och äldre män är underrepresenterade i kollektivboende tror Rolf Ericsson beror på konvention och att det finns en bristfällig information om kollektivhus.

– Att kvinnor söker sig till ett kollektivboende tror jag beror på att kvinnor är mer sociala än män och att vi män är mer benägna att hålla oss för oss själva. Det heter ju att "ensam är stark". Men många män bor här, säger Rolf Ericsson. ■